

ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЄС У СФЕРІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Досліджено поняття «регіон», «регіональний розвиток», їх сутність та особливості, проаналізовано європейські правові стандарти щодо регіональної політики, організації влади на регіональному рівні, регіонального самоврядування, а також перспективи їх запровадження в Україні.

Исследованы понятия «регион», «региональное развитие», их сущность и особенности, проанализированы европейские правовые стандарты относительно региональной политики, организации власти на региональном уровне, регионально самоуправленя, а также перспективы их внедрения в Украине.

The notions «region», «regional development», their essence and peculiarities are researched. European legal standards on regional politics, power organization on the regional level, regional self-governing and also perspectives of their implementation in Ukraine are analyzed.

Відповідно до ст. 132 Конституції України [1] однією із засад, на яких ґрунтується територіальний устрій нашої держави, є збалансованість соціально-економічного розвитку регіонів. Сучасні інтеграційні процеси України зумовляють потребу належного вивчення й удосконалення територіальної організації влади, статусу адміністративно-територіальних одиниць, ефективного функціонування їх органів влади з метою забезпечення умов для стійкого розвитку, реалізації і захисту прав та інтересів людини відповідно до європейських і міжнародно-правових стандартів.

Аналіз наукових досліджень. Поняття «регіон», «регіональний розвиток» аналізуються представниками різних наук: економічної, географічної, історичної, державного управління і т. д. Їм приділяли увагу в різні часи такі відомі вчені, як Ж. Ш-Л. Боден, Монтеск'є, Й. Герде, Т. Вюртенбергер, Т. Ларсон, К. Номден, Ф. Петітвіль, П. Сегварі, К. Ріхтер, Б. Чичерин, С. Соловйов, Л. Мечніков, А. Шапов та ін. Серед сучасних дослідників слід відзначити Т. Безверхнюк, З. Варналія, І. Грицяка, М. Долішнього, В. Керецмана, І. Куліш, Т. Кучеренка, П. Білика, В. Мамонової, Ю. Наврузова, П. Надолішнього, Н. Нижник, С. Романюка, В. Семенова, М. Чумаченка, О. Хоруженка тощо. При цьому практично не зустрічається відповідних досліджень у юридичній науці, а тому згадані поняття потребують належ-

ного правового забезпечення і вивчення представниками правової науки.

Мета статті полягає в дослідженні понять «регіон», «регіональний розвиток», їх сутності та особливостей, аналізі європейських правових стандартів у сфері регіональної політики, способів організації влади на регіональному рівні, зокрема, регіонального самоврядування, а також окресленні перспектив запровадження регіональної політики в Україні.

Найважливішою тенденцією європейського розвитку у другій половині ХХ ст. стала децентралізація владних повноважень, що покладає особливі завдання на так звані «регіональні структури», котрі охоплюють різні юридичні утворення – від федеративної держави (землі в Німеччині) до автономних провінцій (Іспанія) та централізованої територіальної громади (регіон у Франції) в унітарних державах. Регіональна автономія як принцип європейського конституційного права, спільного для країн Європи [2], дає змогу вирішувати суспільні проблеми з максимальним наближенням до інтересів громадян, що і є одним з головних завдань і ЄС, і України.

Поняття «регіон» є багатозначним і вживається в економічній, географічній, історичній, політичній та інших науках. Це самостійна територіальна система з притаманними їй виробництвом, розподілом, обміном і споживанням матеріальних благ та послуг. Тобто регіон розглядається як адміністративно-територіальна одиниця в межах однієї національної території, як утворення, складовими якого можуть бути частини декількох національних територій [3].

Асамблея Європейських регіонів визначила регіон як територіальну одиницю, що є наступною після рівня держави, зі своєю системою самоврядування, має свою конституцію чи інший закон, який є складовою законодавства держави і визначає організацію та повноваження регіону [4]. Тобто ЄС передбачає особливі утворення в своїх державах-членах, з якими він знаходиться в безпосередніх відносинах, – регіони. Це третій рівень, що підпорядковується Євросоюзу та окремим державам-членам, формуючи основи європейського регіоналізму.

Концепція «Європа регіонів» протистоїть централістській концепції творення загальноєвропейських інституцій, передбачає активну участь регіонів країн Європи у владних функціях Євросоюзу. Вона ґрунтується на закріпленому Європарламентом у Хартії про регіоналізм 1988 р. розумінні регіону як гомогенного простору, що має етнічну, фізико-географічну, культурну, мовну спільність господарських структур та історичної долі. Це керована територія, що не має суверенітету [5]. Регіони є невід'ємною складовою частиною демократії, децентралізації

і самовизначення шляхом залучення людей до усвідомлення своєї спільності, розширення можливостей їх участі в громадському житті, а також незамінними елементами європейського розвитку та інтеграції, незважаючи на різне походження і функції [6].

На нашу думку, регіон доцільно трактувати як територіальне утворення субнаціонального рівня з урахуванням історичних, політичних, соціально-економічних і культурних особливостей для здійснення державної політики та реалізації спільних інтересів районів, міст, селищ, сіл, що забезпечується регіональними органами державної виконавчої влади та самоврядними органами, закріпленим законодавством власним статусом. Це самостійна просторово-географічна, адміністративно-територіальна, інституційно-політична, економічна, соціальна, історико-культурна, етнічна і демографічна одиниця.

У зв'язку з цим регіональний розвиток (regional development) визначають як режим функціонування регіональної системи, який забезпечує позитивну динаміку параметрів рівня життя населення за рахунок стійкого й збалансованого відтворення соціального, господарського, ресурсного та екологічного потенціалів території. Крім того, він передбачає зміну структури регіонів або територіальних утворень усередині них (як правило, прогресивні); ускладнення (ефективну позитивну зміну) регіональної системи. Тобто йдеться про розвиток як процес, внаслідок якого відбувається зміна якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого [7]. Розвиток не заперечує зростання певних елементів структури, але стосовно регіонів будь-яке зростання окремих елементів має бути підпорядковане інтересам регіонального розвитку взагалі. Невід'ємними складовими регіонального розвитку є сталість, збалансованість і соціальна орієнтація.

Отже, регіональний розвиток потребує вивчення регіональної політики, інфраструктури регіонів, організації влади на регіональному рівні, зокрема регіонального самоврядування, їх взаємодії з іншими органами влади відповідно до існуючої форми державного устрою, національних інтересів та потреб населення.

Як стверджує професор Т. Вюртенбергер, до 50-х років ХХ ст. регіоналізм був характерний для федеративних держав, оскільки саме за такого державного устрою визначені повноваження регіону. Регіонального рівня як такого не існувало, адже система національного адміністрування базувалась на державній бюрократії центрального апарату і органів місцевого самоврядування. З появою проміжної ланки – регіону, що за своїми основними характеристиками наближається до суб'єкта федерації, зовсім по-новому вибудовується вся політична

система держави [4; 8]. У регіонах можна вирішити більшість питань, які, відповідно, вилучаються з нормативного та адміністративного поля центральних органів державної влади. Тобто децентралізація сприяє втіленню принципу субсидіарності.

На регіональному рівні проявляється принцип багатоманітності організаційних зв'язків, що розкриває вертикальні й горизонтальні організаційні взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування. Одним з важливих аспектів сучасних реформ регіонального рівня в Європі є тенденція посилення статусу, повноважень та ресурсів регіональних органів в унітарних державах.

Політика «регіоналізації» зумовила кардинальні зміни майже в усіх країнах світу, які стосуються основ та принципів державного врядування. Головний напрям цих змін спричинив до подальшої демократизації системи влади, адміністративних реформ державної виконавчої влади, децентралізації та деконцентрації повноважень і відповідальності тощо.

Угода про створення Європейського союзу визначає серед його завдань забезпечення у всіх державах-членах гармонійної, збалансованої і сталої економічної активності, високого рівня зайнятості і соціального захисту, зростання життєвих стандартів і якості життя, економічного і соціального єднання та солідарності між країнами-членами (ст. 2–3). У розділі XVII підкреслюється, що Євросоюз намагається зменшити нерівність між регіонами, подолати відсталість островів і сільських територій [9]. Крім того, Європейська комісія кожні три роки повідомляє про прогрес, який досягається на шляху соціальної єдності, і вносить пропозиції щодо майбутньої європейської регіональної політики.

Необхідність у проведенні збалансованого розвитку країн зменшення розриву між різними регіонами і допомоги найбільш відсталим територіям закріплена в преамбулі Римської угоди 1957 р. [10]. Тому у зв'язку зі вступом нових країн-членів для реалізації регіональної політики було створено Європейський соціальний фонд, Європейський інвестиційний банк та інші інструменти. У широкому розумінні *регіональна політика* – це система цілей і дій, спрямованих на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій [11; 12].

Засади регіональної політики ЄС були викладені в доповіді Європейської комісії «Єдині акти повинні мати успіх: нові перспективи для Європейського Співтовариства» 1987 р. [13], де гарантувались підприємцям усіх регіонів рівні можливості для формування єдиного європейського ринку. Відтоді міжрегіональне співробітництво стало головним інструментом розвитку

Європейського Співтовариства. Відповідні положення, зокрема рекомендації організувати новий регіональний фонд для розвитку транспортної інфраструктури, яка б сприяла вирівнюванню/зближенню країн ЄС, та розв'язання проблем довкілля, містяться і в Маастрихтському Договорі [14].

Характерним для регіональної політики ЄС є посилення однорідності національної політики, зближення принципів та механізмів її реалізації, ініціативи центрального уряду щодо згладжування регіональних диспропорцій, надання переваг регіональним інвестиціям перед регіональними стимулами. У сучасних умовах Європейський союз має ряд інструментів здійснення регіональної політики: Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF), Європейський соціальний фонд (ESF), Європейський сільськогосподарський фонд (EAGGF), Європейський фонд риболовлі (FIFG), фонди Структурної політики для підготовки до вступу (ISPA) і Спеціальна програма для розвитку села (Sapard).

Згідно з Договором про Європейський союз з 1994 р. розпочав свою діяльність Комітет регіонів – консультативний орган ЄС, що висловлює думку місцевих і регіональних органів влади. При ухваленні рішень з питань, що стосуються місцевих і регіональних інтересів (освіта, справи молоді, культура, охорона здоров'я, соціальне й економічне зростання), консультації з Комітетом регіонів обов'язкові [15]. Амстердамський договір, який набув чинності 1999 р., розширив коло цих питань, включивши до них охорону довкілля, розпорядження коштами з Європейського соціального фонду, професійно-технічну освіту, транскордонну співпрацю і транспорт. Ніццький договір з огляду на розширення Союзу, обумовлює, що в майбутньому кількість місць у Комітеті не повинна перевищувати 350.

Кожна держава ЄС формує власну регіональну політику виходячи із рівня соціально-економічного розвитку і національних пріоритетів. Використання інструментів регіональної політики залежить від потенціалу регіонів, територіальних відмінностей їх розвитку, особливостей регіональних проблем, ступеня децентралізації державного управління та рівня автономії регіонів. Регіональна політика здійснюється ЄС і державами-членами спільно, є відкритою, адже її результати можуть оцінити і спостерігати всі громадяни співдружності, та має значний вплив на надання допомоги. Так, допускаються дотації, що сприяють регіональному розвитку країн із загальним відставанням у розвитку (ст. 87) [15], як Греція чи Португалія, окремим регіонам з відставанням у розвитку у складі багатих країн, як нові землі в Німеччині. Не всі регіони мають однакові соціальні та географічні умови, а тому не можуть справедливо

конкурувати. Отже, європейська регіональна політика орієнтується на солідарність всього Європейського союзу, сприяє економічному прогресу, гармонійному розвитку своїх територій, покращенню умов життя і посиленню інтегрованості та єдності ЄС. Таким чином, відбувається довгостроковий перерозподіл ресурсів, щоб умови життя в ЄС наблизилися до загального рівня. Характерним для регіональної політики ЄС є надання переваг регіональним інвестиціям перед регіональними стимулами, зосередження уваги на капітальних вкладеннях і зайнятості, посилення місцевої ініціативи.

На нашу думку, одним з найважливіших документів у сфері регіонального розвитку є *Декларація щодо регіоналізму в Європі 1996 р.*, яка слугує регіонам орієнтиром на шляху розширення і посилення їх повноважень. Її норми встановлюють пріоритети, вказують шляхи і засоби досягнення мети – посилення регіонального розвитку. Регіон визнається національною конституцією або законом, які гарантують його автономію, самобутність, владні повноваження та організаційний устрій. Він має повний юридичний статус, представницький і виконавчий органи, які не підконтрольні органам центральної влади, формує і фінансує свою адміністрацію. Розмежування повноважень між регіонами і державою встановлюється національною конституцією або законодавством відповідно до принципів політичної децентралізації та субсидіарності, їх функції повинні виконуватись на рівні, максимально наближеному до громадян.

Регіони мають можливість здійснювати міжрегіональне внутрішнє та транскордонне співробітництво на дво- та багатосторонньому рівнях. Регіони, що мають спільні кордони, здійснюють прикордонне співробітництво згідно з внутрішнім законодавством і міжнародним правом. Європейський союз визнає регіони держав-членів та регіональні асоціації активними учасниками своєї політики. Перші можуть мати представництва в організаціях ЄС, здійснюють законодавство Спільноти, отримують допомогу з її фондів, можуть брати участь в угодах, призначених для покращення політики Євросоюзу тощо [16].

У ЄС розроблено *універсальну регіональну статистичну систему класифікації територіальних одиниць*, яка є найбільш придатним інструментом для оцінювання регіональних проблем і рівня регіональної економічної спроможності в межах Євросоюзу. Тут територіальні одиниці визначають відповідно до Номенклатури територіальних одиниць для статистики NUTS (Nomenclature d' unites territoriales statistiques), розробленої і запровадженою Європейським Агентством статистики, що використовується на законодавчому рівні Європейської Спільноти з 1988 р., але в 2003 р. новий Регламент Європейського парламенту

та Ради Європи ввів у дію систему класифікації NUTS Згодом регіони нових країн – членів ЄС додаються до цієї системи.

Загалом NUTS як п'ятирівнева ієрархічна система класифікації базується на принципі компліментарності і включає три регіональні рівні (NUTS 1–3), два місцеві (NUTS IV–V). Регіональні рівні відповідають чисельності населення в адміністративно-територіальних одиницях: NUTS 1 – від 3 млн до 7 млн; NUTS 2 – від 8 млн до 3 млн; NUTS 3 – від 150 тис. до 800 тис. жителів. Нижче розташовані місцеві адміністративні одиниці (Local Administrative Units, LAU), створення яких країнами – членами ЄС є добровільним, на відміну від обов'язкового регіонального рівня для потреб планування і статистики, які відповідають системі NUTS, затвердженій Євростатом [17, с. 128]. Також значення Номенклатури територіальних одиниць полягає в якомога рівнішому регулюванні неминучого процесу змін адміністративних структур країн-членів з метою мінімізації їх впливу на доступність та можливості порівняння регіональних статистичних даних.

Регіональне і місцеве самоврядування визнається одним з пріоритетів у розвитку Європейського союзу, ґрунтуючись на трьох основних принципах: субсидіарності, солідарності і доповнюваності. Акцент робиться на необхідності функціонування інституцій, які знаходяться найближче до громадянина, а отже, і найлегше контролюються ним. До компетенції органів регіонального самоврядування мають входити лише ті питання, які стосуються інтересів регіонального співтовариства або не можуть бути вирішені в системі місцевого самоврядування. У свою чергу, як свідчить досвід європейських держав, до компетенції органів виконавчої влади включають питання, які вимагають централізованого керівництва та які виходять за межі можливостей органів регіонального і місцевого самоврядування.

Ризики реалізації концепції «Європи регіонів» полягають у необхідності вироблення складних попередніх процедур для підтвердження повноважень сторін, які вступають у переговори; ослабленні системи колективної безпеки тощо. Незважаючи на це, дана концепція сприяла зміцненню ролі регіонів, і процес створення правової та організаційної основ для регіонального рівня влади, різних форм взаємодії регіонів на наднаціональному рівні став реальністю [18].

На початку 1990-х рр. розпочався процес створення *Європейської перспективи просторового розвитку (До збалансованого і сталого розвитку територій ЄС, ESDP)* як результат співпраці держав-членів та Європейської комісії з просторового розвитку. У 1994 р. були прийняті так звані «*Лейпцизькі принципи*» – принципи загальноєвропейської політики просторового

розвитку, що так визначають її цілі: збалансована та поліцентрична міська система; забезпечення паритету доступу до інфраструктур та будівель; захист, раціональне управління і сталий розвиток природної та культурної спадщини [19].

Перший офіційний проект ESDP 1997 р. (Нордвікський документ) та остаточний варіант ESDP 1999 р. передбачають економічне та соціальне згуртування; збереження і управління природними ресурсами та культурною спадщиною; збалансовану конкурентоспроможність європейської території. ESDP не є юридично обов'язковим документом, проте в ньому визначені засади співробітництва між державами-членами, їх регіонами і містами, реалізації галузевих політик ЄС, які мають істотний просторовий вплив, досягнення сталого і збалансованого розвитку. Виконання цих положень забезпечується авторитетом існуючих установ, кожна країна буде враховувати це на майбутнє залежно від ступеня необхідності враховувати аспекти європейського просторового розвитку у своїй національній політиці [20].

У *Білій книзі Європейського врядування 2001 р.* переглянуто підхід до використання різними інституціями ЄС як центрального, так і регіонального рівня влади, яку їм надано громадянами держав-членів, чітко сформульовано принципи належного управління. Адже без належного впорядкування управлінських відносин неможлива узгоджена діяльність усіх органів влади.

У цілому процеси вдосконалення системи органів влади в країнах Центральної та Східної Європи відбуваються в умовах дотримання низки правил, процедур і принципів (за визначенням деяких дослідників – адміністративних стандартів), закріплених в *acquis communautaire*. Це так званий «спільний доробок» об'єднання – сукупність правових норм, судових рішень, доктринальних понять, що виникли під час функціонування європейських інтеграційних організацій. Як свідчить практика, через нього головним чином здійснюється вплив права Євросоюзу на внутрішнє право третіх країн. Саме в намаганнях європейських інтеграційних організацій поширити свою правову політику на відносини з країнами – не членами ЄС (третьми країнами), іншими міжнародними організаціями полягає особливість правового регулювання європейської інтеграції, що здійснюється в рамках Євросоюзу [21].

Враховуючи потенційну можливість України приєднатися в майбутньому до ЄС, європейських правових стандартів, невідкладними є зміни і доповнення національного законодавства, удосконалення системи територіальної організації влади, забезпечення здійснення ефективної регіональної політики України, розвитку проблемних регіонів, зокрема через стимулювання міжрегіонального співробітництва, забезпечення бюджетного і

міжбюджетного фінансування, запровадження регіонального самоврядування, організацію раціонального перерозподілу компетенції органів влади тощо.

Незважаючи на відмінності між вітчизняним та європейським підходами до трактування явища «регіон», тотожним є визнання перспективності регіонального (проміжного) рівня влади. Ефективність публічної влади полягає не в створенні централізованої системи влади і відповідно відчуженні населення від влади, а в децентралізації владних повноважень зі збереженням унітарного державного устрою, чіткому розподілі функцій і повноважень між владними структурами різних рівнів, забезпеченні національних і місцевих інтересів, прав людини і громадянина. Цьому сприятиме реалізація своєчасних, науково обґрунтованих, послідовних реформ, адаптація до європейських стандартів, відповідних моделей організації влади, забезпечення сталого місцевого та регіонального розвитку, якісного надання послуг населенню на найближчому для нього рівні.

Список літератури: 1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р., зі зм., внесен. Законом № 2222-IV від 8 груд. 2004 р. [ВВР. – 2005. – № 2. – Ст. 44]. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 160 с. 2. Безверхнюк Т. М. Роль принципів «європейського регіоналізму» в організації вітчизняної системи регіонального управління [Електронний ресурс] / Т. М. Безверхнюк. – Режим доступу: <http://www.oridu.odessa.ua/>; Безверхнюк Т. М. Принципи регіонального управління: порівняльний аналіз вітчизняного та європейського досвіду / Т. М. Безверхнюк // Ефективність державного управління : зб. наук. праць Львів. регіон. ін-ту держ. упр. НАДУ при Президентіві України / за заг. ред. В. С. Загорського. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2007. – Вип. 13. – С. 13–20. 3. Камінська Н. В. Аналіз концептуальних підходів до поняття «регіон» в сучасній науці / Н. В. Камінська // Право і суспільство. – 2009. – № 6. – С. 4–5. 4. Вюртенбергер Т. Регіональна політика Європейського Союзу [Електронний ресурс] / Т. Вюртенбергер. – Режим доступу: http://www.municipal.gov.ua/data/loads/2005_zbirknuk_problemtrasf_statta_vurtenber.doc. 5. Регіональна політика в країнах Європи. Досвід для України / за ред. С. Максименка. – К. : Логос, 2000. – 171 с. 6. Декларація щодо регіоналізму в Європі, 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aer.eu/fileadmin/user_upload/PressComm/. 7. Панова В. Парадигма «нового регіоналізму» в Європейському Союзі [Електронний ресурс] / В. Панова. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1022/>. 8. Проміжний рівень управління в європейських державах: складність проти демократії? / за ред. Т. Ларсона, К. Номдена, Ф. Петітвілля. – К. : К.І.С., 2003. – 346 с. 9. Consolidated version of the Treaty Establishing the European Community [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/C_2002325EN.003301.html. 10. Treaty Establishing the European Economic Community : Line 1: TRAITES 1957/CEE. – Vol. 1 / Office for Official Publications of the European Communities Dissemination Unit, Products Section. – L-2985. – Luxembourg. 11. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. Варналія З. С. – К. : НІСД, 2007. – 168 с. 12. Сегварі П. Регіональна політика в умовах європеїзації: Європа регіонів [Електронний ресурс] / Петер Сегварі // Проект партнерства Канада–Україна

«Регіональне врядування та розвиток». – Режим доступу: http://www.rgd.ua/project_activities/round_tablestird_annal_Sorum/Peter_SzegvariUKR.ppt. **13.** Європейська інтеграція: крок за кроком [Електронний ресурс] : посібник [для журналістів] / Фонд «Європа XXI» ; Дмитро Корбут, Віктор Замятін, Інна Піддуська [та ін.]. – Режим доступу: <http://www.eurorexki.kiev.ua/sites/default/files/material/Old/PEIKzK.pdf>. **14.** Treaty on European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurotreaties.com/maastrichttext.html>. **15.** European regional development fund (ERDF) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/prord/prord_en.htm. **16.** Декларація щодо регіоналізму в Європі, 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aer.eu/fileadmin/user_upload/PressComm/. **17.** Сегварі П. Підсумковий звіт про досвід формування політики регіонального розвитку країн Центральної та Східної Європи в контексті вступу до Європейського Союзу / П. Сегварі // Формування політики регіонального розвитку: досвід країн Центральної та Східної Європи в контексті вступу до ЄС. – К., 2006. – 142 с. **18.** Береза А. В. Регіональна політика як чинник суспільної стабільності: європейський досвід і Україна : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.02. «Політичні інститути, етнополітична конфліктологія, національні та політичні процеси і технології». – К., 2007. – 20 с. **19.** Лейпцигские принципы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vasilievaa.narod.ru/mu/csipfo/kpr/frames/guide/leipzigprins.htm>. **20.** Куліш І. М. Європейський досвід взаємодії управлінських інституцій у виробленні принципів регіонального розвитку [Електронний документ] / І. М. Куліш. – Режим доступу: <http://www.lvivacademy.com/>. **21.** Муравйов В. І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.11. «Міжнародне право, європейське право» / І. В. Міравйов. – К., 2003. – С. 15–25.

Надійшла до редколегії 04.06.2010

УДК 342.92(477)

С. Ю. Обрусна

СУДДІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ В УМОВАХ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Досліджено поняття суддівського самоврядування, визначено його мету і завдання, охарактеризовано організаційні форми та вказано на необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності його роботи.

Исследовано понятие судейского самоуправления, определены его цели и задачи, дана характеристика организационных форм и пути повышения эффективности его работы.

The notion of judicial self-governing is researched. Its aims and tasks are determined. Characteristic to organizational forms and the ways of increasing effectiveness of its work is presented.